

INSTYTUT ZOOTECHNIKI PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY NATIONAL RESEARCH INSTITUTE OF ANIMAL PRODUCTION

KRAJOWY KOORDYNATOR OCHRONY ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT

RASY RODZIME – KONIE

ZACHOWANIE ZAGROŻONYCH RAS KONI

Celem ochrony zasobów genetycznych koni jest utrzymanie ich różnorodności biologicznej poprzez zachowanie i zwiększenie liczebności populacji ras zagrożonych, utrzymanie na odpowiednim poziomie zmienności genetycznej oraz zachowanie specyficznych cech fenotypowych i genotypowych charakterystycznych dla danej rasy.

W 1999 r. rozpoczęto prace nad Krajowym Programem Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt. W maju 2000 r. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaakceptowało do realizacji programy hodowlane mające na celu ochronę zasobów genetycznych poszczególnych populacji, w tym programy dla konika polskiego i konia huculskiego. W 2005 r. ochroną objęte zostały rasy małopolska i śląska, a od 2008 r. również rasa wielkopolska oraz polski koń zimnokrwisty w typie sztumskim i w typie sokólskim. Obecnie przygotowane są kolejne programy ochrony dla koni rasy wielkopolskiej, koni zimnokrwistych w typie sztumskim i zimnokrwistych w typie sokólskim.

W Polsce istnieje długoletnia tradycja działań na rzecz ochrony zasobów genetycznych zwierząt. Już w latach 20. XX w. zapoczątkowano program hodowli zachowawczej konika polskiego, oparty na unikalnym systemie hodowli w rezerwacie leśnym, który zaowocował restytucją konika polskiego.

Koniki polskie to rodzima rasa wywodząca się od dzikich koni-tarpanów, które do końca XVIII wieku były sporadycznie spotykane na lesistych obszarach wschodniej Polski, Litwy i Prus.

Europejski Fundusz Rolny
na Wzrost Obszarów Wiejskich

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Fundacja Programów
Pomocy dla Rolnictwa

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.” Projekt opracowany przez Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

O dzikich koniach na terenach wschodniej Europy dość często wspominali w swych zapiskach dawniejsi kronikarze i podróżnicy. Okolice Biłgoraja, gdzie w 1806 r. ostatnie dzikie konie wyłapano i rozdano okolicznym chłopom, były stosunkowo ubogie, zacofane i niesprzyjające hodowli bardziej wymagających ras tych zwierząt. Miejscowi chłopcy z konieczności utrzymywali małe, prymitywne koniki jak najtańszym sposobem, często bez stajni, wypasając je na nieużytkach i w lasach. W ten sposób pierwotny typ konia

zachował się w okolicach Biłgoraja przez ponad 100 lat w nieznacznie zmienionym stanie.

Dopiero na początku XX wieku hodowcy i badacze zainteresowali się tymi prymitywnymi konikami, przede wszystkim z uwagi na ich niespotykaną wytrzymałość na trudne warunki bytowania, doskonałe dostosowanie do miejscowych warunków środowiskowych, małe wymagania paszowe, a także zdrowotność i płodność. Obecnie do hodowli czystorasowej koników polskich dopuszczalne są wyłącznie osobniki maści myszatej z pręgą, bez odmian. Maść myszata może być w odcieniu jasnym do ciemnomyszatego lub odcieniu bułanomyszatym. W grzywie i ogonie dopuszcza się obecność jasnych włosów. Pożądany jest typ pokrojowy konia prymitywnego z obfitym owłosieniem grzywy i ogona. Dopuszczalne są mniej szlachetne głowy oraz niewielka rozbieżność w postawie przednich kończyn i szablatość tylnych kończyn.

Standardy biometryczne dla koników polskich (osobniki dorosłe):

- wysokość w kłębie (klacze i ogiery) – min. – 130 cm, maks.-140 cm;
- obwód klatki piersiowej – wartości minimalne (klacze i ogiery) – 165 cm;
- obwód nadpęcia przedniego – wartości minimalne – klacze – 16,5 cm, ogiery – 17,5 cm

Obecnie rasa głównie utrzymywana jest w środkowej i północnej części Polski.

Kolejną rasą rodzimą są **konie huculskie**. Pierwsza pisemna o nich wzmianka, zamieszczona przez K. Drohostajskiego w „Hippice”, pochodzi z 1603 r. Autor opisuje je jako „(...) doskonałe konie górskie, wspaniale sprawdzające się w najtrudniejszych warunkach (...)”.

Hucuły, niewielkie, prymitywne konie górskie są jedną z najstarszych polskich ras o skonsolidowanym genotypie. Wytworzone zostały one na terenie Bukowiny oraz Karpat Wschodnich tzw. Karpat Lesistych, w górnym biegu Czeremoszu, Prutu, Putilli, Mołdawy, Suszawy i Tissy. Nazwę swą rasa zawdzięcza góralom ruskim – Hucułom, dla których konie odgrywały zasadniczą rolę w życiu codziennym.

Najprawdopodobniej, gdy do dnia dzisiejszego nie wiadomo dokładnie jakie jest pochodzenie rasy koni huculskich, są one potomkami różnych typów

koni: tatarskich, orientalnych, arabskich, tureckich, koni Przewalskiego, a także koni z krwią norycką. Natomiast pewnym jest, że rasa ta kształtowała się głównie pod wpływem środowiska: ostrego klimatu górskiego, niedoborów paszy i bardzo prymitywnych warunków bytowania. Przebywanie w surowych warunkach górskich, stałe pod gołym niebem, ciągły ruch w terenach górzystych oraz dalekie marsze pod ciężkimi jukami – wszystko to hartowało konie przez całe pokolenia i ukształtowało w nich zdrowie,

odporność, niewybredność i wielką żywotność. Stąd też wynika ogromna potrzeba zachowania tej rasy wraz z jej szczególnymi właściwościami ukształtowanymi przez naturę.

W oparciu o analizę obecnie hodowanego w Polsce pogłowia koni huculskich został opracowany wzorzec rasy konia huculskiego.

Głowa dość ciężka o różnym profilu, szerokim czole, ale sucha, szyja średnio długa, raczej gruba, nigdy nie osadzona wysoko, tułów silny, długi, szeroki, o długich i wyjątkowo dobrze wysklepionych żebrach, kłąb niewysoki, ale wyraźnie zarysowany i dobrze umięśniony. Grzbiet długi, prosty lub nieco wklęsły, ale mocny, lędźwie dość długie, szerokie i mocne, zad zaokrąglony lub nieco ścięty, bardzo mocny, często przebudowany. Pierś szeroka, łopatka często ustawiona stromo, kończyny przednie kościste bardzo mocne, o dobrze wykształconych nadgarstkach. Stawy skokowe szerokie i mocne, sprawiające przez to wrażenie dużych, często występująca szablastość kończyn tylnych, kopyta niewielkie o bardzo twardym i elastycznym rogu. Uzębienie mocne, wolno ścierające się. Zarówno ogiery jak i kłaczki odznaczają się mocną i jędrną konstytucją, żywym temperamentem i łagodnym usposobieniem. Umaszczenie przeważnie gniade i myszate – w różnych odcieniach, srokate, rzadziej kare lub bułane. U koni gniadych, myszatyh i bułanych pożądana jest ciemna pręga ciągnąca się przez grzbiet oraz przegowanie na łopatkach i nogach, natomiast niepożądane są odmiany. Ruch koni tej rasy, w stępie i kłusie, winien charakteryzować się dużą dynamiką, umiarkowaną posuwistością i prawidłową kadencją. Pewne skrócenie chodów wynikające z budowy anatomicznej i warunków użytkowania, nie jest traktowane jako wada.

Wzorzec biometryczny koni huculskich (osobniki dorosłe):

- wysokość w kłębie – ogiery od 135 do 145 cm, kłaczki od 132 do 143 cm (mierzona łaską);
- obwód klatki piersiowej – większy o co najmniej 30 cm od wysokości w kłębie, zarówno dla ogierów jak i kłaczki;
- obwód nadpęcia przedniego – ogiery od 17 do 20 cm, kłaczki od 16 do 19 cm;
- maść – wszystkie maści za wyjątkiem dereszowatej, albinotycznej, siwej i tarantowatej, natomiast kasztanowata w wyjątkowych wypadkach za zgodą podmiotu prowadzącego Księgę Stadną; pożądana jest pręga przez grzbiet i przegowanie kończyn, natomiast odmiany są niepożądane.

Obecnie rasa głównie utrzymywana jest w południowej części Polski.

Kolejne rasy rodzime występujące na terenach Polski to konie małopolskie i śląskie.

Początki konsolidacji **koni małopolskich** sięgają XVII wieku, kiedy to na krajowe pogłowia koni coraz silniej oddziaływać zaczęły reproductory pochodzenia orientального, a w późniejszym czasie i pełnej krwi angielskiej. Proces ten najbardziej widoczny był na ziemiach Małopolski, która

wówczas obejmowała swym zasięgiem olbrzymie obszary południowo – wschodniej Rzeczypospolitej, od Krakowa po granice z imperium tureckim. Przenikające się nawzajem prądy krwi arabskiej i angielskiej sprawiły, że dominującym typem koni na terenach Małopolski stał się angloarab półkrwi. Ten tzw. właściwy koń małopolski zachowały najwięcej cech dawnych koni rodzimych, na ogół posiadających wiele cech konia orientального,

pod wpływem którego przez wiele lat rozwijała się polska hodowla. Uwzględniając te argumenty program ochrony rasy małopolskiej stworzony został w oparciu o konie półkrwi arabskiej, angloarabskiej, oraz konie z orientalnych rodów półkrwi pochodzenia austrowęgierskiego.

Termin „Małopolska Rasa Koni” pojawił się 27.XII.1962 r. wraz z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa w sprawie prowadzenia ksiąg zwierząt zarodowych. Celem utworzenia księgi było ujęcie w pewne ramy pogłowia koni gorącokrwistych związanych z rejonem ówczesnej Małopolski, którą tworzyły województwa: kieleckie, lubelskie, krakowskie i rzeszowskie. Konie te ze względów genetycznych i fenotypowych odznaczały się wyraźną odrębnością wobec koni szlacheckich z pozostałych dzielnic Polski.

Konie małopolskie powinny odznaczać się wysoką plennością, długowiecznością, bardzo dobrym wykorzystaniem paszy, odpornością na choroby i złe warunki bytowe, wytrzymałością w użytkowaniu i predyspozycjami do długotrwałej jazdy terenowej w trudnych warunkach. Do ich znamienych cech należy zaliczyć: suchą konstytucję, długie linie, harmonijną budowę i orientálną urodę. Szyja powinna być dość długa, najlepiej łabędzia. Kończyny suche, łopatka długa i skośna, zad z wysoką nasadą ogona, kłęb dobrze zarysowany, grzbiet mocny. Temperament żywy, charakter łagodny. Preferowana jest maść gniada i siwa.

Niedopuszcza się maści dereszowatej. Wymiary pożądane w wieku około trzech lat:

- kłacze – około 157–165 cm wysokości w kłębie, obwód nadpęcia około 20,0–21,0 cm;
- ogiery – około 160–168 cm wysokości w kłębie, obwód nadpęcia około 21,0–22,0 cm.

Obecnie główny teren utrzymywania rasy to Małopolska.

W przypadku **rasy śląskiej**, po drugiej wojnie światowej na terenach Śląska pozostało dużo dobrych koni śląskich pochodzących w liniach żeńskich od miejscowych szlacheckich kłaczy i od ogierów oldenburskich i wschodnio-fryzjskich.

W okresie powojennym import ogierów oldenburskich pozwolił na zachowanie i utrwalenie pożądanego typu koni rasy śląskiej. Miejscowe warunki i zamięszanie hodowców oraz użytkowanie

roboty w rolnictwie zapewniły tej rasie przetrwanie na terenie Śląska, a nawet rozprzestrzenienie jej na tereny południowej Polski.

Wyselekcjonowany materiał żeński, zgromadzony w stadninach państwowych oraz męski w SO Koźle i Książ, gwarantował pewną stabilność i pożądaną wpływ na hodowlę terenową. Racjonalne stosowanie dolewu pełnej krwi angielskiej podnosiło przydatność użytkową przy jednoczesnym zachowaniu pożądanego starożytnego typu konia śląskiego, który zginął w Oldenburgu – ojczyźnie protoplastów tej rasy.

Celem programu ochrony jest utrzymanie w czystości rasy populacji koni rasy śląskiej z zachowaniem starożytnego typu konia śląskiego o dużych ramach, wpisane w prostokąt, o harmonijnej budowie ciała, z dosyć ciężką, kościstą głową także o garbonosym profilu (profil szczupaczy niepożądany), z okiem „żywym”, wyrazistym, uszami niezbyt małymi, proporcjonalnymi do głowy, ganaszami wyrazistymi, szerokimi i głębokimi. Szyja powinna być długa, mocno umięśniona, może być prosta (jeleńca niepożądana). Kłoda powinna być mocna, choć dopuszcza się brak wyrazistego kłębu, z mocnym grzbietem i silnie związanymi łądzkami, o nerce proporcjonalnej, długiej, zadzie szerokim łagodnie skośnym lub prostym, dobrze umięśnionym z niezbyt niską nasadą ogona (rozłupana – niepożądana). Klatka piersiowa powinna być szeroka i głęboka (niepożądana kogucia), łopatka dobrze umięśniona – pożądana ukośna, kłoda niepodkaszana z łagodnie wklęsłą słabizną. Kończyny muszą być prawidłowo skątowane, o szerokich nadpęciach, stawach suchych (lekka szpotawość nie powodująca obniżonej jakości ruchu – dopuszczona, postawa francuska – niepożądana) i kopytach proporcjonalnych do masy ciała. Pożądaną jest stępa energiczny, przekraczający, szeroki a kłus – wydajny i obszerny. Maść powinna być gniada, ciemno-gniada, skarogniada lub kara, lecz dopuszcza się maść siwą. Inne maści eliminują konia z hodowli.

Wymiary pożądane w wieku ok. 3 lat dla koni śląskich:

- wysokość w kłębie – klacze 158 cm, ogiery 160 cm;
- obwód klatki piersiowej – klacze 190 cm, ogiery 190 cm;
- obwód nadpęcia przedniego – klacze 22,5 cm, ogiery 23 cm.

Obecnie główny teren utrzymywania rasy to obszar Śląska.

W 2008 r. do programów ochrony zasobów genetycznych koni dołączono rasę wielkopolską oraz polskiego konia zimnokrwistego w typie sztumskim i w typie sokólskim..

Rasa **koni wielkopolskich** obejmuje konie półkrwi, których odrębność w sensie genetycznym i genealogicznym była kształtowana jako tzw. konie poznańskie już w drugiej połowie XIX wieku. Koni wielkopolskie, zostały wytworzone na rdzennie polskich ziemiach w oparciu o rodzimy typ

koni. Od czasu wyzwolenia (1918 r.), a szczególnie po zakończeniu II wojny światowej, rasa ta stanowi „produkt” myśli i pracy hodowlanej wielu pokoleń polskich hodowców, a także specyficznych warunków środowiskowych w jakich została wytworzona.

Celem programu ochrony zasobów genetycznych koni jest zachowanie specyficznego genotypu koni wielkopolskich. – koni półkrwi angielskiej, jako rasy posiadającej swoją genotypową i fenotypową odrębność (wynikającą ze specyficznych

warunków środowiskowych, w jakich została wytworzona, a przejawiającą się przystosowaniem do warunków bytowania) i wszechstronną użytkowością, o wyraźnych uzdolnieniach zaprzęgowych. Utrzymanie tej populacji jest wyrazem dążenia do ochrony wytworu kultury materialnej hodowców i wyrazem szacunku dla wieloletniej tradycji hodowli tej rasy w Polsce. Chroniona populacja powinna charakteryzować się ściśle określonym wzorcem konia półkrwi o wszechstronnej użytkowości. Program hodowlany

zabiera hodowlę konia o szczególnych predyspozycjach do użytkowania zaprzęgowego i wierzchowego. Celem jest zachowanie właściwego typu konia wielkopolskiego odznaczającego się prawidłową, harmonijną budową, typowym dla rasy kalibrem i suchą konstytucją. Wymagane jest aby koń wielkopolski posiadał głowę średniej wielkości z szeroko rozstawionymi ganaszami, długą dobrze umięśnioną szyję, pojemną i głęboką klatkę piersiową, dobre ożebrowanie, długi, szeroki i wydatny kłąb, mocny grzbiet, dobrze umięśnioną partię lędźwi, lekko pochyły i bardzo dobrze umięśniony zad, kończyny o prawidłowej postawie i budowie z wyraźnymi, mocnymi, suchymi stawami, prawidłowym kształtem kopyt z szerokimi piętakami oraz dobrze rozwiniętą strzałką. Konie rasy wielkopolskiej powinny charakteryzować się harmonijnym eleganckim ruchem z naturalnym impulsem i długim wykrekiem. Powinny oznaczać się elastycznym grzbietem i pchającą siłą zadu, a w efekcie swobodnymi, regularnymi energicznymi i efektywnymi chodami. Powinny oznaczać się żywym, zrównoważonym temperamentem i łagodnymi cechami charakteru.

Pożądane wymiary w wieku 3 lat dla koni wielkopolskich:

- wysokość w kłębie – klacze około 160 cm -168 cm, ogiery 162 cm – 170 cm;
- obwód nadpęcia przedniego – klacze około 20 – 22 cm, ogiery około 21 – 23 cm.

Umaszczenie: dopuszcza się wszystkie rodzaje umaszczeń, oprócz maści dereszowatej. Obecnie główny teren występowania rasy to Wielkopolska.

Konie zimnokrwiste w typie sztumskim są najcięższym regionalnym typem koni zimnokrwistych hodowanych w Polsce. Zostały one ukształtowane na bazie rdzennego materiału przy udziale zachodnioeuropejskich reproduktorów zimnokrwistych w rejonie Powiśla oraz Warmii i Mazur, gdzie ciężkie i trudne do uprawy gleby wymuszały konieczność utrzymywania szczególnie mocnych koni roboczych. Konsekwentna i planowa praca hodowlana, racjonalne żywienie i pielęgnacja oraz wielopokoleniowe zamiłowanie hodowców pozwoliło na wytworzenie koni sztumskich, będących kulturowym dziedzictwem tych regionów Polski. Konie sztumskie charakteryzują się większym kalibrem i znaczną limfatycznością w porównaniu do pozostałej populacji koni zimnokrwistych hodowanych w Polsce.

Popularny obecnie dolew krwi importowanych koni zimnokrwistych prowadzi w konsekwencji do zatracenia pierwotnego genotypu i fenotypu koni sztumskich. Dlatego konieczne jest rozpoczęcie ochrony tej populacji odznaczającej się cennymi cechami genotypowymi i fenotypowymi.

Konie sztumskie wytworzone na ciężkich glebach Powiśla oraz Warmii i Mazur powinny nadal być utrzymywane w podobnych warunkach środowiskowych, głównie na terenie województw: pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, zachodnio-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Jako ciężkie stępaki powinny być one w dalszym ciągu wykorzystywane do prac polowych, szczególnie w gospodarstwach ekologicznych i agroturystycznych oraz do prac pielęgnacyjnych i transportowych w lasach i na terenach o wysokich walorach przyrodniczych.

Celem programu jest zachowanie specyficznego genotypu koni sztumskich w typie ciężkiego stępaka, o konstytucji limfatycznej i dużej masie ciała umożliwiającej wydajną pracę w stępie z dużymi obciążeniami. Wymagane jest, aby charakteryzował się dużą, ale proporcjonalną do masy ciała głową, o profilu prostym lub z lekką tendencją do profilu garbonosego, z wyrazistym, choć małym, żywym okiem, małymi, ruchliwymi, uszami, prawidłowo osadzoną szyją z okrągłym grzebieniem, umięśnioną i szeroką, sprawiącą przez to wrażenie krótkiej, piersią szeroką z wyraźnymi zaczepami mięśni, kłodą mocną, głęboką z prostą i krótką linią grzbietu, o dobrze wysklepionym, ale nie obwisłym brzuchu, z lekko skośnym zadem o niskiej nasadzie ogona. Zad powinien być bardzo dobrze umięśniony i rozłupany, przez co może sprawiać wrażenie przebudowanego; portki powinny być wyraźnie wypełnione, kończyny szeroko ustawione, mocne, nieco limfatyczne, o krótkich nadeściach a kopyta mocne, szerokie i proporcjonalne do masy ciała.

Teren występowania rasy to Powiśle, Warmia i Mazury.

Konie zimnokrwiste w typie sokólskim to regionalny typ koni zimnokrwistych. Na jego ukształtowanie miały bardzo duży wpływ warunki środowiskowe północno-wschodniej Polski, charakteryzujące się ostrym klimatem i słabszą jakością gleb w stosunku do innych regionów kraju. Materiał wyjściowy do wytworzenia koni w tym typie stanowiły prymitywne konie włościańskie, zwane mierzynami. Choć drobne, odznaczały się dużą siłą i wytrzymałością na zimno i głód oraz lepszym przystosowaniem do pracy w zaprzęgu niż pod siodłem. Z powodu niewielkiej masy nie mogły być wykorzystywane do transportu lub cięższych prac polowych, co wpłynęło na poszukiwanie przez rolników koni o większej masie i roślejszych w typie – zimnokrwistych. Konsekwentna i planowa praca hodowlana oraz racjonalne żywienie i pielęgnacja pozwoliły uzyskać swoistą populację koni zimnokrwistych, charakteryzującą się specyficznymi cechami.

Na ukształtowanie typu koni sokólskich bardzo duży wpływ miały warunki środowiskowe, w jakich zostały one wyhodowane. Wielopokoleniowe zamiłowanie hodowców w rejonie Podla-

sia pozwoliło na wytworzenie koni będących kulturowym dziedzictwem tego regionu Polski. Współczesne konie sokólskie reprezentują pożądaną formę, która charakteryzuje się znaczną suchością tkanek, łagodnym temperamentem, wytrzymałością i przydatnością do wykonywania różnych prac zaprzęgowych lub nawet wierzchowych. Chroniona populacja powinna charakteryzować się ściśle określonym wzorcem konia zimnokrwistego o wszechstronnej użyteczności (zaprzęgowej i roboczej). Właściwy koń zimnokrwisty w typie sokólskim odznacza się prawidłową, harmonijną budową, typowym dla rasy kalibrem i bardziej suchą niż u innych koni zimnokrwistych konstytucją. Jest to koń typu pospieszno-roboczego przeznaczony do pracy w zaprzęgu oraz do lekkich prac polowych i transportowych o konstytucji oddechowo-mięśniowej, o wydajnym ruchu w stępie i kłusie. W tym typie należy zachować i utrwalić: wczesność dojrzewania, szybki wzrost i rozwój, niewybredność i dobre wykorzystanie paszy, długowieczność, płodność, zdrowie i przystosowanie do środowiska. Teren występowania rasy to okolice Podlasia.

Chronione rodzime rasy koni stanowią nie tylko żywe świadectwo polskiej myśli hodowlanej, ale są także nieodłącznym elementem rodzimego krajobrazu.

Nowymi akcentami programów pomocowych Unii Europejskiej są między innymi odnowa i estetyzacja wsi, w tym tradycyjnego dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury związanej z rolnictwem, turystyka wiejska, rozwój rzemiosła oraz przywracanie i utrzymanie tzw. krajo-

brazu kulturowego. Hodowla rodzimych ras koni może wspomagać tworzenie nisz rynkowych, na przykład w zakresie tak obecnie modnych usług agroturystycznych. Obecność np. koni do jazdy rekreacyjnej w takim gospodarstwie czyni ofertę bardziej atrakcyjną.

Rozwój turystyki konnej daje szerokie możliwości znacznego wykorzystania dużej liczby koni. Promocja pod tym kątem przyniosłaby znaczące korzyści zarówno zachowaniu rodzimych ras koni, jak i tworzeniu nowych rynków pracy.

Podmiot prowadzący księgi stadne: Polski Związek Hodowców Koni, ul. Koszykowa 60/62 m 16, 00-673 Warszawa, Dział Hodowlany tel. 22 628 03 61

W ramach programu rolno środowiskowego 2007-2013 (PROW 2007-2013) możliwe jest uzyskanie wsparcia finansowego na wszystkie wymienione powyżej rasy.

Opracowanie materiałów:

dr inż. Iwona Tomczyk Wrona

zdjęcia: dr inż. Iwona Tomczyk-Wrona,

dr inż. Grażyna Polak.

KOORDYNATOR DS. OCHRONY ZASOBÓW GENETYCZNYCH KONI
dr inż. Iwona Tomczyk – Wrona
Koordynator ds. ochrony zasobów genetycznych koni rasy : konik polski, huculskiej, małopolskiej, śląskiej i wielkopolskiej
Dział Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt
Instytut Zootechniki PIB
32-083 Balice, ul. Krakowska 1
telefon: 666 081 209
e-mail: iwona.wrona@izoo.krakow.pl
www.bioroznorodnosc.izoo.krakow.pl/konie

KONIE ZIMNOKRWISTE W TYPIE SZTUMSKIM I SOKÓLSKIM
dr inż. Grażyna Polak
Krajowy Ośrodek Koordynacyjny
Instytut Zootechniki PIB
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
telefon: 22 623-10-56
e-mail: grazyna.polak@minrol.gov.pl